

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1226-11
1227-11

meddelad i Stockholm den 22 januari 2013

KLAGANDE

Polismyndigheten i Norrbotten
Box 50135
973 24 Luleå

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 1 februari 2011 i mål nr 60-11 och 61-11

SAKEN

Värdering av inlösta vapen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 128126

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
1226-11
1227-11

BAKGRUND

Polismyndigheten i Norrbotten återkallade genom två beslut AAs tillstånd till handel med skjutvapen respektive tillstånd att inneha vissa vapen. Myndigheten lät värdera vapnen och det sammanlagda värdet bedömdes vara 79 750 kr. AA framförde att vapnen i stället skulle värderas till 130 400 kr. Polismyndigheten beslutade därefter att vapnen skulle lösas in av staten i enlighet med den värdering som myndigheten låtit göra, dvs. för 79 750 kr. AA överklagade besluten hos Förvaltningsrätten i Luleå, som undanröjde polismyndighetens beslut och återförvisade målen till polismyndigheten för en ny oberoende värdering.

Vid en ny värdering som polismyndigheten lät göra ansågs vapnen värda totalt 28 400 kr. Enligt nya beslut av myndigheten skulle vapnen lösas in för detta belopp. AA överklagade besluten hos förvaltningsrätten och yrkade att vapnen skulle värderas i enlighet med hans egen tidigare värdering. Förvaltningsrätten fann i dom att vapnen skulle lösas in för 79 750 kr med hänsyn till att AA annars skulle missgynnas av förvaltningsrättens tidigare återförvisningsbeslut. Polismyndigheten överklagade förvaltningsrättens dom hos Kammarrätten i Sundsvall, som genom det nu överklagade avgörandet avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Polismyndigheten yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva underinstansernas domar och i första hand fastställa polismyndighetens senare beslut och i andra hand visa målet åter till kammarrätten för materiell prövning. Polismyndigheten anför bl.a. följande. Det är inte rimligt att beslutsmyndigheten efter en återförvisning ska tvingas att genomföra kostnads- och tidskrävande utredningar om den ändå är bunden av sitt grundbeslut och samtidigt inte har möjlighet att överklaga beslutet om återförvisning. Vidare kan den utredning som görs efter en återförvisning utmynna i att grundbeslutet framstår som materiellt felaktigt och den enskildes rättsskydd kan då få orimliga konsekvenser.

Mål nr
1226-11
1227-11

AA bestrider bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet är om polismyndigheten haft rätt att vid den nya prövningen med anledning av återförvisningen fatta beslut som var till nackdel för AA i förhållande till myndighetens tidigare beslut.

Det finns inte några föreskrifter som tar direkt sikte på den situation som aktualiseras i målet men både förvaltningslagen (1986:223) och förvaltningsprocesslagen (1971:291) innehåller bestämmelser som ger viss vägledning.

Av 27 § förvaltningslagen framgår att en myndighet under vissa förutsättningar är skyldig att ompröva sina beslut, dock inte om det blir till nackdel för en enskild part. Enligt praxis kan omprövning ske även i andra fall. När det gäller gynnande förvaltningsbeslut är huvudregeln att de inte kan omprövas till nackdel för den enskilde även om regeln har undantag, t.ex. att något annat följer av den aktuella specialförfattningen eller att grundbeslutet blivit felaktigt på grund av att den enskilde lämnat vilseledande uppgifter. Motivet för huvudregeln är hänsynen till den enskildes trygghet.

Enligt 29 § första meningen förvaltningsprocesslagen får rättens avgörande inte gå utöver vad som yrkats i målet. Om det föreligger särskilda skäl får dock, enligt andra meningen, rätten även utan yrkande besluta till det bättre för den enskilde när det kan ske utan men för något motstående enskilt intresse. I förarbetena framhålls att det inte bör komma i fråga att domstolen på eget initiativ gör ändring till nackdel för en enskild part och att ett sådant förbud mot reformatio in pejus ligger helt i linje med grundtanken om förvaltningsdomstolarna som organ för den enskildes rättsskydd (prop. 1971:30 s. 580).

Mål nr
1226-11
1227-11

Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.

Det bör inte komma i fråga att försätta en enskild, som är ensam klagande i ett mål, i ett sämre läge när domstolen av utredningsskäl återförvisar målet till underinstansen än som hade gällt om domstolen i stället avgjort målet i sak. Ett sådant överklagande får alltså inte medföra någon nackdel för den enskilde i förhållande till underinstansens beslut.

I AAs fall innebär detta att vapnen inte kan lösas in för lägre belopp än vad som polismyndigheten fastställt i sina tidigare beslut. Polismyndigheten har således inte haft rätt att efter återförvisningen besluta på det sätt som den gjort. Överklagandet ska därför avslås.

Henrik Jermsten

Nils Dexe

Kristina Ståhl

Anita Saldén Enérus

Christer Silfverberg

Ellinor Malmberg

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2012-12-12